

Motion till riksdagen 2016/17:2511

av **Sven-Olof Sällström och Magnus Persson (båda SD)**

Arbetsmarknad

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om lärlingsanställningar och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka möjligheterna till heltidstjänst inom offentlig sektor och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avskaffa ofrivilligt delade turer och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att flytta ansvaret för a-kassan till Försäkringskassan och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en obligatorisk, skattefinansierad och allmän a-kassa och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om 100-dagarsregeln i a-kassan och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om turordningsreglerna i LAS och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om starta-eget-bidraget och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om föreningsjobb och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovsprövad arbetskraftsinvandring och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om preskriptionstiden för arbetsmiljöbrott och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att reformera utstationeringsdirektivet och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om huvudentreprenörsansvar och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att slopa instegsjobben och tillkännager detta för regeringen.

15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att slopa nystartsjobben och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Efter två år av socialistiskt regeringsinnehav kan vi nu konstatera att regeringen inte ens själv tror att den kommer lyckas infria sina löften om EU:s lägsta arbetslöshet. Man har heller inga trovärdiga lösningar på det ökande utanförskapet och den skyhöga arbetslösheten bland utrikes födda.

Genom att både den nuvarande regeringen och många tidigare såväl socialistiska som alliansregeringar under decennier fört en ansvarslös invandringspolitik har man skapat ett överutbud av lågutbildad arbetskraft.

Förra årets massinvandring av 163 000 asylsökande, de flesta med mycket låg utbildningsbakgrund och otillräckliga kvalifikationer för den svenska arbetsmarknaden, har ytterligare bidragit till problemen på arbetsmarknaden.

Regeringens lösning är som så många gånger förr när det gäller socialistiska regeringar särlosningar med subventionerade anställningar och kvoteringar. Svenska skattebetalare får med regeringens politik betala kraftiga subventioner till de företag och offentliga arbetsgivare som via instegsjobb och nystartsjobb är beredda att anställa en nyanländ.

Regeringens enda svar på hur den ska komma tillrätta med arbetslösheten bland stora grupper nyanlända men även de som redan sedan lång tid befinner sig i ett utanförskap är att skattebetalarna får betala för dyra arbetsmarknadspolitiska åtgärder med ingen eller mycket liten effekt, annat än att den döljer viss arbetslöshet från statistiken.

Samtidigt har vi en allians som från åskådarläktaren ropar om lägre ingångslöner, fler enklare jobb och därmed inte bara vill lägga sig i lönebildningen i Sverige utan som också tror att problemen löses genom att skapa enkla jobb som ingen idag efterfrågar, till löner som gör incitamentet att lämna bidragsberoendet mycket svagt.

En annan effekt av ett låglönesamhälle är också att vi riskerar förskjuta den svenska arbetsmarknaden från en modern, kunskapsbaserad och högproduktiv sådan till en arbetsmarknad präglad av låga löner och låg utbildningsnivå. Vi riskerar att svenska löntagare i framtiden får konkurrera på en internationellt lönepressad marknad om okvalificerade jobb, en utveckling som Sverigedemokraterna starkt motsätter sig.

Sverigedemokraterna vill vända den negativa utvecklingen. Genom att flytta resurser från regeringens verkningslösa åtgärder och skattesubventionerade låtsasjobb, genom stora utbildningsinsatser och genom en omfattande reformering av Arbetsförmedlingens verksamhet.

Lärlingsanställning

Den så kallade mismatchningen på arbetsmarknaden har ökat påtagligt under de senaste decennierna och prognosticeras att öka ytterligare, givet att kompetensförsörjningen till näringslivet inte stimuleras.

Vid sidan av våra omfattande satsningar på utbildningsväsendet i syfte att komma tillrätta med mismatchning, kompetensbrist och utanförskap vill vi skapa ett nytt svenskt lärlingssystem i världsklass, med Tyskland och Österrike som förebild.

En helt ny anställningsform bör införas, i lag: lärlingsanställning. Rent juridiskt bör den jämföras med nuvarande provanställning, men ska kunna gälla högst 3 år.

Ett modernt lärlingssystem borde baseras på teoretiska kärnämnen, såsom matematik, svenska och engelska, vilket man studerar i skolan exempelvis två dagar i veckan, medan man praktiserar ett yrke på en faktisk arbetsplats.

Lärlingssystemet inriktar sig i första hand mot ungdomar som börjar på gymnasiet, men bör vara öppet för äldre som av olika skäl inte slutfört sin gymnasieutbildning. Detta kan alltså avse såväl inrikes födda som utrikes födda. Vad avser äldre som saknar gymnasieexamen så förespråkar Sverigedemokraterna en utbyggnad av komvux där man kan läsa ihop sina betyg. Den som studerar på komvux i syfte att läsa ihop till en gymnasieexamen är därmed också kvalificerad för en lärlingsutbildning, oavsett ålder.

Arbetsgivaren är helt befriad från att betala arbetsgivaravgifter, lärlingsanställningen jämställs med en provanställning, en minimilön per månad lagfästs, och är tillika ”fredad”, det vill säga den ersätter inte andra inkomster eller försörjningsstöd. En person som saknar gymnasieexamen och uppbär försörjningsstöd har således mycket starka incitament att färdigställa sin examen under tiden för lärlingsutbildning hos ett företag.

Utökad möjlighet till heltid

Drygt 100 000 anställda inom den offentliga sektorn, varav lejonparten återfinns hos kommunerna, arbetar idag deltid trots att de hellre skulle vilja arbeta heltid. Detta är såklart ett problem för såväl män som kvinnor, men eftersom huvuddelen av dessa dryga 100 000 deltidsanställda utgörs av kvinnor bör det även betraktas som ett jämställdhetsproblem. Ofrivillig deltidsarbetslöshet till sämre löneutveckling, sämre karriärmöjligheter och lägre framtida pension för den enskilde.

Sverigedemokraterna vill ge offentliganställda som jobbar ofrivillig deltid rätt till heltid.

Vår uppfattning är att riksdagen bör tillkännage för regeringen som sin mening att alla deltidsanställda inom offentlig sektor efter 6 månaders provanställning, följt av ytterligare 6 månaders tjänstgöring, ska bli erbjudna en heltidstjänst och att staten bör ta det ekonomiska ansvaret för denna reform.

Avveckling av ofrivilliga delade turer

Delade turer, där personalen tvingas till långa, ofta obetalda håltimmar mellan två längre arbetspass, är ett fenomen som tyvärr är ganska vanligt inom offentlig sektor. Enligt Kommunalarbetsareförbundet använder sig 9 av 10 kommuner av delade turer och i 6 av 10 kommuner tycks förekomsten ha ökat på senare år. Cirka 100 000 kommunalarbetsare har delade turer med ofrivilliga, obetalda håltimmar.

Allmän obligatorisk a-kassa

Sverigedemokraterna betraktar arbetslöshetsförsäkringen som en del av de grundläggande ekonomiska trygghetssystemen. Vi anser därmed att a-kassan ska vara

garanterad samtliga löntagare som uppfyller kvalificeringskraven för ersättning och att den ska vara fullt ut solidariskt finansierad via skatten. Vidare anser vi att en allmän obligatorisk a-kassa ska administreras av Försäkringskassan.

Att tvinga bort människor från deras hembygd är inte bara negativt för den enskilde, det riskerar också att slå sönder familjer och försvaga det civila samhället. Vi anser att det under en period om 100 dagar ska vara en möjlighet att söka arbeten endast i sin hemregion och inom sitt kompetensområde, utan att detta medför inskränkningar i trygghetssystemen.

När det gäller deltidsarbetslösa så står vi bakom Socialförsäkringsutredningens förslag i sitt slutbetänkande om 60 veckor, något som även regeringen anammat i sin budgetproposition.

Turordningsreglerna

Den svenska ekonomin har förändrats radikalt sedan turordningsreglerna i lagen om anställningsskydd infördes och är idag mer globaliserad och mer tjänstebaserad. Idag är arbetstagarnas kompetens i många fall ett företags främsta tillgång. Möjligheten att behålla nyckelpersonal i svåra tider har således blivit viktigare och kommer sannolikt att bli ännu viktigare i framtiden.

Vi är medvetna om att LAS är en semidispositiv lag i den meningen att den kan avtalas bort genom kollektivavtal och att facket många gånger varit tillmötesgående i detta avseende. Det är dock långt ifrån alltid som facken tillåter företagen att behålla spjutspetskompetens framför annan personal som varit på arbetsplatsen längre, och i de fall där man faktiskt når en överenskommelse blir det ofta en kostsam process för företagen.

I en undersökning från 2009 angav Sveriges företagare att man ser flexiblare turordningsregler som den näst viktigaste frågan för ett bättre företagsklimat. Hela 8 av 10 företagare såg en sådan reform som en ganska eller mycket viktig fråga.

Exakt hur allvarligt problemet är kan man givetvis diskutera, men det råder knappast något tvivel om att turordningsreglerna, såsom de är utformade idag, hämmar såväl tillväxten som företagens anställningsbenägenhet. Mycket talar också för att regelverket framförallt missgynnar ungdomar och personer med invandrarbakgrund.

Sverigedemokraterna intar en pragmatisk hållning i denna fråga. Vi anser inte att man helt bör avskaffa den trygghet som turordningsreglerna medför för arbetstagarna, men vi vill samtidigt underlätta för företagen och stimulera tillväxt och sysselsättning genom att öka antalet undantag från turordningsreglerna från två till fem. God tillgång på arbete gynnar naturligtvis arbetstagarna som kollektiv.

Missmatchning och höga trösklar för ungdomar är två av de allvarligaste strukturella problemen på den svenska arbetsmarknaden just nu. En reformering av turordningsreglerna skulle kunna bidra till att minska bägge dessa problem.

En reformerad och modern arbetsförmedling

Arbetsmarknaden har utvecklats, politikerna (och därmed Arbetsförmedlingen) har inte hängt med. Resultatet är att Arbetsförmedlingen fungerar genuint dåligt. Egentligen katastrofalt dåligt: år 2015 uppgav endast 4 procent av de inskrivna på Arbetsförmedlingen att förmedlaren hade bidragit till att man fått ett jobb. Det finns

ingen anledning att försöka skönmåla utfallet. Det är uruselt. Den budgeterade utgiften för statens utgiftsområde 14 (Arbetsmarknad och arbetsliv) uppgår årligen till omkring 80 miljarder kronor, det vill säga ungefär lika mycket som Försvarsmakten och rättsväsendet sammantaget. Man borde kunna förvänta sig ett bättre utfall.

Likväl finns inga som helst belägg för att påstå att det är arbetsförmedlarna som det skulle vara fel på. De brinner helt säkert för sina jobb precis lika lite eller lika mycket som andra löntagare. Det är politiken det är fel på. Den offentliga arbetsförmedlingens metoder är inkapabla att mäta behoven av individualisering och att komma tillrätta med matchningsproblematiken på arbetsmarknaden.

Australien, Danmark och Storbritannien är exempel på länder som helt eller delvis valt att öppna upp sina förmedlings- och utbildningstjänster. Det har – på det stora hela – visat sig vara ett framgångskoncept.

Att kopiera ett annat lands modell på ett visst område är sannolikt inte ett uppenbart recept för framgång. Istället bör analyseras vad som gick bra med den ena eller andra modellen samt vad som skulle kunna ställa till problem i det egna fallet.

I en utvärdering av det australienska fallet uppges dock att effektiviteten ökat, att kostnaderna för skattebetalarna minskat, att servicen till de arbetssökande blivit bättre samt att arbetsgivarna blivit mer nöjda. Dessutom anges att reformen varit särskilt effektiv för marginaliserade grupper samt grupper med svårigheter att finna arbete. Särskilt det sistnämnda vill Sverigedemokraterna ta fasta på: för att öka delaktigheten på arbetsmarknaden för de som idag har en svag förankring, inte minst utomeuropeiskt födda, fordras tämligen långtgående reformer. Sverige har idag ett av OECD:s allra högsta sysselsättningsgap, det vill säga diskrepansen i sysselsättning mellan inrikes visavi utrikes födda. Det är ett allvarligt problem som vi måste komma tillrätta med om vi ska kunna ha ett sammanhållet Sverige i framtiden. Samtidigt vill vi inte ha särlösningar, i synnerhet inte på etnisk basis. Sådana är ingen bra grund för att bygga ett sammanhållet land.

Sverigedemokraterna föreslår att Arbetsförmedlingens åtgärder och program ersätts och öppnas upp för övriga samhällsaktörer: privata företag, social och icke-vinstdrivande företag, semi-privata eller andra aktörer. Utbildning och matchningsarbete upphandlas istället av de bästa aktörerna i samhället.

Ett tydligt kontroll- samt tillsynssystem inrättas. Det inrättas ett konkret och framförallt transparent "ratingsystem" där såväl kund (den arbetslöse) som upphandlaren (det offentliga) medverkar. En leverantör med låg rating tillåts inte medverka i kommande "upphandlingar". Den ersättning från det offentliga som erbjuds är nästan uteslutande provisionsbaserad; det vill säga: om någon aktör lyckas förmedla ett arbete åt någon arbetslös, så utgår en del av provisionen. Om den tidigare arbetssökande individen behåller jobbet under en viss tidsperiod, så utgår ytterligare en del av provisionen. Om så slutligen den tidigare arbetssökande behåller jobbet ytterligare en period, så utgår resten av provisionen.

Detta ger incitament för samtliga parter att göra ett bra och i synnerhet långsiktigt jobb. Den arbetssökande i sig bör givetvis kategoriseras utifrån anställningsbarhet. Den som har varit arbetssökande i fem dagar är rimligen inte i samma behov som den som har varit arbetssökande i fem år. Det rimliga är att detta kvantifieras utifrån termer av exempelvis ålder samt durationen av arbetslöshet. Provisionen för en aktör som tar sig an en långtidsarbetslös blir betydligt högre än för en aktör som tar sig an en person som sannolikt skulle kunna ha hittat ett nytt jobb på egna meriter, utan inblandning av andra. Detta för att undvika så kallad cherry-picking.

Reformen föreslås i enlighet med den konservativa försiktighetsprincipen genomföras stegvis för att med start 2019 vara fullt genomförd, med en kontinuerlig utvärdering.

Starta-eget-bidrag

Starta-eget-bidrag, eller stöd för start av näringsverksamhet som det egentligen heter, har som arbetsmarknadspolitisk åtgärd lovordats av bland annat Riksrevisionen som en av de bästa sysselsättningsskapande åtgärder som finns inom det arbetsmarknadspolitiska området. Det har bland annat konstaterats att överlevnadsgraden är lika hög för företag startade genom starta-eget-bidraget som företag startade utan bidrag. Andra forskare har kommit fram till att 60–80 procent av de i programmet startade företagen inte skulle ha startats utan programmets existens.

Trots programmets goda resultat finns en begränsande generell 25-årsgräns och stödet ges bara i sex månader. Åldersgränsen medger vissa undantag, bland annat för nyanlända invandrare, men vi anser att 25-årsgränsen är för högt satt och tidsgränsen för snävt tilltagen. Vår uppfattning är därför att riksdagen bör tillkännage för regeringen som sin mening att åldersgränsen inom starta-eget-bidraget bör sänkas till 20 år samt att tidsgränsen bör utökas till nio månader.

Föreningsjobb – Ett led i utfasningen av fas 3

Enligt studier från IFAU är det en relativt stor andel av fas 3-deltagarna som upplever verksamheten som meningsfull på det personliga planet. Hela 2/3 av deltagarna gör dock bedömningen att verksamheten inte förbättrar eller till och med försämrar deras möjlighet att få ett vanligt arbete. En relativt stor del av verksamheterna har också en begränsad allmän samhällsnytta.

Sverigedemokraternas ambition är att antalet deltagare i fas 3 gradvis skall minska och att verksamheten ska fasas ut. Som ett av flera led i vår strävan anser vi att en satsning på så kallade föreningsjobb bör göras.

Det finns mängder av samhällsnyttiga föreningar som är i stort behov av utökade arbetsinsatser men inte själva har ekonomiska möjligheter att bekosta detta. Vare sig det gäller en hästgård, ett fotbollslag, en pensionärsförening eller ett kulturarvsprojekt, så finns uppgifter som skulle kunna utföras bättre med hjälp av fler händer.

I Göteborg har en liknande verksamhet sedan några år tillbaka bedrivits lokalt med direkt inriktning på arbetslösa ungdomar, vilket givit positiva reaktioner.

Sverigedemokraterna anser dock inte att föreningsjobben bör begränsas till enbart ungdomar, eller till enskilda orter.

Behovsbaserad arbetskraftsinvandring

Enligt OECD har Sverige idag det mest liberala regelverket för arbetskraftsinvandring i hela västvärlden. Granskningar har visat att en av sex arbetskraftsinvandrare inte deklarerar någon inkomst alls samtidigt som uppemot hälften av arbetskraftsinvandrarna kan ha tvingats att betala svart för sina arbetstillstånd.

En stor del av arbetskraftsinvandrarna har tvingats arbeta under slavliknande förhållanden med villkor som inte går att jämföra med vad som stadgas i

kollektivavtalen. Detta påverkar också situationen för arbetslösa i Sverige på ett negativt sätt. Lönerna pressas och arbetslösa människor i Sverige, varav många med invandrarbakgrund, trängs ut.

En omfattande och generell arbetskraftsinvandring av det slag som Sverige nu har är inte en hållbar lösning på problemen med pensionsavgångar och framtida välfärdsutmaningar. Detta har slagits fast av flera ledande internationella forskare såväl som i en rapport till det svenska Expertrådet för studier i offentlig ekonomi.

Sverigedemokraternas uppfattning är att kompetensbrist och mismatchning på den svenska arbetsmarknaden i första hand bör lösas genom att utbilda och omskola den inhemska arbetskraften.

Arbetskraftsinvandring kan rätt utformad bedrivas i enlighet med svenska intressen. Vi är således öppna för en behovsprövad arbetskraftsinvandring som grundar sig på högkvalificerade yrken där det råder brist på arbetskraft. I vår följdmotion till regeringens proposition 2012/13:148 ”Genomförande av blåkortsdirektivet” fastslog vi att för att tillräknas ett blåkort (ett arbetstillstånd för högkvalificerad arbetskraft), skall den sökande bland annat kunna uppvisa ett bindande anställningsavtal, en månadslön om minst 1,2–1,5 gånger genomsnittslönen, inneha privata försäkringar som täcker samtliga faktorer i vår allmänna socialförsäkring samt ha ett absolut försörjningsansvar för medföljande familjemedlemmar.

Vi stänger följaktligen inte dörren helt till arbetskraftsinvandring, men vi vänder oss däremot kraftfullt emot den fria, icke behovsprövade arbetskraftsinvandring av lågutbildad arbetskraft som bedrivs idag och som skapar ett överutbud på arbetskraft med lönedumpning och omänskliga arbetsförhållanden som följd.

Vi anser också att ansökningar från forskare och doktorander ska behandlas välvilligt.

Reformera utstationeringsdirektivet

Månadsrapportering och anmälningsplikt ska vara tvingande för samtliga företag som har utstationerad arbetskraft i Sverige. I nuläget är det oklart exakt hur många utstationerade löntagare som finns i Sverige, till vilka löner de jobbar för samt hur länge de har varit och kommer att vara här. Det ska införas en bortre maxgräns för hur länge en arbetstagare kan vara utstationerad i Sverige. Denna bör sättas till 3 månader. Om en arbetsgivare behöver ha personal stationerad i annat EES-land längre än så medför det inget hinder emedan den anställde har rätt att, i enlighet med inre marknadsakten, arbetskraftsinvandra på vederbörligt sätt.

Huvudentreprenörsansvar för alla

Den 31 mars 2014 skrevs ett huvudentreprenörsansvar in i byggavtalet. Det innebär att företaget högst upp har det yttersta ansvaret för att arbetsvillkor, lön och kollektivavtal följs av alla underentreprenörer på arbetsplatsen. Avtalet gäller dock bara i begränsad omfattning t ex utstationerade arbetstagare som inte är medlemmar i Byggnads. Det är Sverigedemokraternas uppfattning att samtliga företag och anställda inom byggsektorn skall omfattas av lagstiftat huvudentreprenörsansvar, oavsett ursprungsland, fackligt medlemskap eller om företaget är organiserat i arbetsgivarorganisation.

Instegsjobb och Nystartsjobb

Etnisk diskriminering på arbetsmarknaden sker i dag primärt genom instegsjobben, där man genom lagstiftning sett till att svenska medborgare diskrimineras då en arbetsgivare som anställer nyanlända invandrare får upp till 80 % av den totala lönekostnaden finansierad av skattebetalarna. Det som sker är skattesubventionerad diskriminering av den svenska befolkningen. Dessutom har de utvärderingar som skett visat att instegsjobben är väldigt ineffektiva som åtgärd, med relativt få som övergår i ett ordinarie, ej skattesubventionerat arbete efter perioden.

Regeringen har i sin budgetproposition för 2017 aviserat förändringar när det gäller nystartsjobben. Regeringen konstaterar själv att nystartsjobben är ineffektiva, har stor undanträngningseffekt och så kallad dödvikt. EN förändring regeringen aviserat är att även nystartsjobben ska fokusera på nyanlända och utrikes födda.

Sverigedemokraterna anser att båda åtgärderna därmed är diskriminerande, ineffektiva och bör urfasas.

Preskriptionstiden för arbetsmiljöbrott

Ansvarsbiten vid arbetsplatsolyckor är idag väldigt komplicerad då det idag är praxis att entreprenader oftast sker i många led. Bemanningsföretag oftast med lågavlönad utstationerad arbetskraft är idag vanligt förekommande på svenska byggarbetsplatser. Ansvarsutkrävningen blir då väldigt komplicerad när olyckan är framme med underentreprenörer i flera led.

Att rättsprocessen då tar lång tid är förståeligt med de knappa resurser polisen har till att utreda arbetsmiljöbrott. Preskriptionstiden för normalgraden av arbetsmiljöbrott är idag två år och vid grova brott fem år. Denna tid är alldeles för kort när det ofta gäller brott med dödlig utgång. Detta bör man se över och utöka preskriptionstiden till minst det dubbla: fyra år för normalgraden samt tio år för grova brott.

Sven-Olof Sällström (SD)

Magnus Persson (SD)